

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De contritionis veritate aureum opus Fratris Joa[n]nis
Viualdi de Monte regali. ordinis fratrum predicatoru[m]
sacre pagine professoris**

Vivaldus, Joannes Ludovicus

[Augsburg], 1518

VD16 V 1772

De septe[m] operib[us] mis[er]ic[or]die corporalib[us].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30734

vita prius non est nisi diligere quod diligendum est. Id diligere prudentia est: nullis inde auerti molestis fortitudo est: nullis illecebris temperantia est: nulla superbia iusticia est. Secundum Ambrosium iusticia est in affectu: prudentia in intellectu: fortitudo in effectu: temperantia in usu. Nota ergo quod mens humana teste Augustino non potest habere regnum prout nisi prius excusserit iugum viciorum. Et sicut ait Hieronymus omnes virtutes sibi herent ut quod una caruerit omnibus careat quod vero unam habet / omnes habet. Idcirco has sententias Augustini et Hieronymi pulchre ac dilucide ostendit Gregorius in xxij. li. moral. ca. j. sic dicens. Quisquis prout aliqua pollere creditur: tunc veraciter pollerit cum vicibus ex alta parte non subiacet. Nam si ex alta vicibus subditur: nec hoc est solidum ubi stare putabat. Unaqueque enim virtus tanto minor est quanto desunt cetera. Nam sepe quosdam pudicos quod vidisse nos contingit: sed non humiles. Quosdam vero quasi humiles sed non misericordes. Quosdam quasi misericordes: sed nequaquam iustos. Quosdam vero quasi iustos: sed in se potius quam in domino confidentes. Et certum est: quod nec castitas in eius corde natura est cui humilitas deest. Nec humilitas natura est cui misericordia iuncta non est: quia nec debet humilitas dici que ad compassionem fraterneliter miserere nescit inclinari. Nec misericordia vera est: que a recitidine iusticie existit aliena. Nec iusticia vera est que fiducia sua non in conditore omnium: sed in se fortasse aut in rebus conditis ponit: quod dum a creatore spem subtrahit ipse sibi principalis iusticie ordinem pervertit. Una itaque virtus sine alijs: aut omnino nulla est aut imperfecta: ut enim sicut quibusdam visum est de primis quatuor virtutibus loquar: prudentia: temperantia: fortitudo atque iusticia: tanto perfecte sunt singule quanto vicissim sibi metum coniuncte. Dissiuncte autem perfecte esse nequaquam possunt: quod nec prudentia vera est que iuste temperans et fortis non est: nec perfecta temperantia que fortis iusta et prudens non est: nec fortitudo integra que prudens temperans et iusta non est: nec vera iusticia que prudens fortis et temperans non est. Hec Gregorius. Sicque patet de virtutibus mora ibi.

De septem operibus misericordie corporalibus.

Uterius opera misericordie sunt diligenter rememoranda: quod nulla prius sic extollit ac commedat christianum quam miseratione charitatis: nulla maior dignitas ad christiane religionis ornatum: nulla sublimior prout ad participationem peccatorum: nulla denique prius sic roborat dei cultores quam misericordia. Hinc glo. Ambrosij super illud. j. ad Tim. v. ca. Pateras ad omnia utilis est: ita inquit. Quis summa christiane religionis in misericordia et pietate consistit. Idcirco in illa tremenda die ultimi iudicij. teste Augustino in lib. quinquaginta homeliarum. tacebit dominus Iesus omnia recte facta iustorum: et omnia mala iniquorum: et solum laudabit elemosinarum fecunditatem et dabit ariditatem. Cuius ratio in hoc est: quod ut Augustinus subiungit: omnia crimina elemosynis redimuntur: si tamen mores mutaveris. Propterea per os prophetarum dicitur nobis. Mat. v. ca. Beati misericordes quoniam ipsi misericordiam consequentur. Super quo dicit Remigius. Misericors dicitur quasi miserum habes cor: quod alterius miseriam quasi suam reputat: et de malo alterius quasi de suo dolet. Hilarius quoque super hoc passum: ita inquit. Instant enim deus benevolente nostre in omnes delectat affectu: ut suam misericordiam sit solis misericordibus prestat. Et Augustinus ibidem dicit sic. Beatus autem dicitur esse qui subveniunt miseris: quoniam eis ira rependitur: ut de miseria liberent. Cui sequitur. Quoniam ipsi misericordiam consequentur. Etiam Augustinus in ser. xlvj. ad eremitas: et est principalis sermonis: dicit sic. Fratres mei charissimi mihi nunquam recordor me legisse mala morte posse illum qui libenter in hac vita opera charitatis vel pietatis voluit exercere. Habet enim multos intercessores pius homo: et ille qui opera charitatis exercet hilariter. Quid enim de pijs hominibus dicere poterimus: nisi id quod frequenter legitimus. Opera enim illorum sequuntur illos. Hec Augustinus. Gregorius Augustinus de sermone domini in morte: ait: Beati illi qui subveniunt miseris: quoniam eis

De VII. misericordie operibus

repedit: ut p misericordie dñm de miseria liberent. Nā idipz videt iustū vt qui a potētoze adiuuari vult adiuuet inferioze in q̄ ē ipe potētoz. hec Aug. Quā uis q̄ miscdia sit oino paupibz ch̄i exhibēda: Debet tñ prudēs hō pus sibi mī feri z cōpari. S; quō id fieri debeat ondit ppulcre moralis doctor Greg. i. xix. li. moral. c. lxxj. sic dices. Nā multi primis suis q̄ si opa miscdie impendūt: sed iniusticie facta nō deserūt. Qui si veraciter primis miscdiāz facere studet sit hūp̄is pus debuerāt iuste viuēdo misereri. Quā scriptū est. Miserere anie tue placēs deo. Qui q̄ misereri vult primo a se trahat necesse est originē miserā dī. Scriptū nāq; est. Diliges primū tuū sic teipm. Quō q̄ alteri miserendum pus est: q̄ adhuc iniuste viuēdo sit impius sibi miseripi. Un p quēdā sapientē dī.

Duo sūt
elemosy
ne gñā .i.
corpaliū
z spūaliū

Qui sibi nequā est/cui bonus erit: Ad exhibēdā q̄ppe miscdiāz vt indigētibz plene exteri valeat impēdit: duo sibi necessaria zgruūt. i. hō q̄ pbeat z res q̄ pbeat. S; lōge incōpabiliter melior est hō q̄ res. Qui itaq; indigētī primo exō tertioze subam prebet: s; vitā suā a nequicia nō custodit rem suā deo tribuit: z se pctō: hoc qd̄ mīn^o est obrulit auctoz: z hoc qd̄ maius seruauit intq̄tati. Hec

Primuz

Greg. Cū q̄ ad salutē nostrā duo elemosynaz gñā. s. corpaliū z spūaliū sine oino necessaria: discutiēda sunt pmo opa miscdie corpalia q̄ septenario numero a rōne cogēte atq; a sc̄is patribz designata sunt. De qb; obturgatio acerrima in die iudicij a rege regū Jesu ch̄io fiet p̄tra pctōzes. Primū q̄ opus misericordie corpalis est visitare infirmos: ad qd̄ puocamur multip̄ in sc̄pturis sc̄is: signāter Eccl. vij. c. vbi dī. Nō te pigeat visitare infirmū. ex his em̄ in delectioe firmaberis. z Jac. j. ca. Religio mūda z imacu. ap̄ deū z p̄em hec est.

Secdm.

Visitare pupillos z viduas in tribulatioe eoz z imaculatū se custodire ab hoc seculo. Scōz opus miscdie est potare sitietes. Ad qd̄ hortamur p Salomōne Prouer. xxv. ca. vbi dī. Si esurierit inimic^o tu^o ciba illū: si sitit da ei aquaz bibere. prunas em̄ zgregabis sup caput eius z dñs reddet tibi. hec tibi. Hinc Hiero. i. liij. li. sup parabolas Salomōis sup h̄ passū: ita ait. Per prunā sup caput ei^o: ardore charitatis in corde ei^o significat. Fit em̄ nōnunq; vt inimicus crebris victus bñficijs odioz rigore emollito calore in mēte charitat^{is} excipiat: ac de inimico amicus fieri: z cū quē iniuste oderit redamare incipiat. hec Hiero.

Tertū

roñ. Et p̄tras Dar. x. ca. Quicūq; potū dederit vni ex minimis ist^{is} calicē aq̄ frigidē tñ. amē dico vob nō p̄det mercedē suā. Tertū op^o miscdie est cibare esurietes ad qd̄ excitamur p Esaiā. lviij. c. sic. Frāge esuriet panē tuū z egenos vagosq; induc in domū tuā. z Tobie. liij. ca. Ex substātia tua fac elemosy nā z noll auertere faciē tuā ab yllo paupē. ita em̄ fiet vt nec a te auertat faciēs dñi. Et itez ibidē. Elemosyna ab omī pctō z a morte liberat z nō pariet aniaz

Quartū

ire in tenebras: fiducia magna erit corā summo deo elemosyna oim̄bz faciētibus eā. Quartū opus est redimere incarceratos. ad qd̄ excitamur Eccl. liij. ca. sic. Libera eū q̄ inturiā parit de manu supbi. Et Amb. in li. d̄ officijs. z habet. xij. q. ij. aurū: dī sic. Ornat^o sacroz redēptio captiuoz est. Et vere illa sūt

Quintū

vasa p̄ciosa q̄ redimūt anias a morte. Ille verus thesaurus est dñi q̄ opat qd̄ sanguis ei^o opatus est. Hec ille. Quintū opus miscdie ē regere nudos. Ad hoc hortabat^{ur} Tobias filiū suū dī. Tobie. liij. ca. Panē tuū cū esurietibz egētibz comede. z de vestimentis tuis nudos rege. Et Esaias. lviij. ca. Cū vider^{is} nudū operi eū z carnē tuā ne despereris. Ad id hortabat^{ur} Joan. baptista quādo incepit p̄dicare. Luc. liij. ca. dī. Qui habet duas tunicas det nō habēt: z q̄ habet escas s̄lt faciat. Sextū opus miscdie est colligere vel recipere hospites.

Sextū

Ad hoc puocamur exēplo sanctissimi patris nostri Abrae qui valde misericors fuit pegrinis: Nam dī Gene. xvij. ca. q̄ Abraam sedebat in hostio raber naculi sui in cōualle mambre in ipso feruore diei. Sup quo Nicolaus de Lyra dicit: q̄ Abraā hospitalitatē diligebar: ideo stabar ad videndū si transibāz

Spiritualibus Fo. LXXXVI

viatores vt possent eos instruere ad mēsam ⁊ recipe eos hospite. Et signant se
debat in ipso seruire diei: qz talt hora solent viatores ad hospitia declinare cā
refectōis. Ad id quoq; excitamur a nobilissima hospitalaria chri scā Bar
tha: q̄ huic officio amore dñi Jesu totalit̄ exposita ipm cū discipulis suis pluri
es hospitiū recipe meruit. Hinc Paul⁹ ad Rom. xij. ca. Necessitatib; sanctorū
cōmunicātes: hospitalitatē sectātes. Et ad Hebr. xij. ca. Charitas frater
nitatis maneat in vob; ⁊ hospitalitatē nolite obliuisci. Et. j. Pet. ij. ca. Ho
spitales inuicē sine murmuratiōe. **Septimū opus misericōdie est sepelire mortu
tuos.** Hora hīc fm scrip̄m Tho. i. ij. iniaz. di. xv. vbi q̄rit: vtz quētiēter assignē
tur elemosyne corpales: q̄ licet sepultura nō p̄sit mortuo q̄ntū ad sensum quē
corpus post mortē habeat: p̄dest tñ et fm q̄ in memorijs hoim remanet: tū qz i
p̄fusione mortui reputat q̄ insepultus iacet: rū qz ex ipso tumulo mag; in me
morā manet. Aliq̄ etiā ad orandū p̄ ipso excitant. Vñ monumētū dī a memo
ria eo q̄ moneat mentē: vt dī Aug. in li. de cura p̄ mortuis. Ex q̄ p̄z q̄ sepelē
re mortuos est elemosyna: qz p̄ hoc subuenim⁹ p̄ximo. Ideo brūs Tobias lau
dib; extollit̄. de q̄ legim⁹ Tobias. j. ca. Esuriētes alebar: nudisq; vestimēta p̄
bebat: ⁊ mortuis atq; occis̄is sepulturā sollicit⁹ exhibebat. Et. ij. ca. dī q̄ Tobī
as plus timēs deū q̄ regē rapiebat corpa occis̄oz ⁊ occultabat in domo sua: et
medijs noctib; sepeliebat ea. Etā Act. viij. ca. hī de Stephano lapidato q̄ se
pellerūt eū vtr̄ timorati. Dagn⁹ qz Anton⁹ sepeliuit Paulū p̄mū eremitā.
Abbas Pasnūt⁹ sepeliuit Honofrīū. Dñs qz Jesus mādauit Frōtoni ep̄o
vt tret ad celebrādū exeq̄as sue care hospite Marthe q̄b; ⁊ ip̄e dñs Jesus dī
gnat⁹ fuit interesse. Joseph etiā ab arimathia ⁊ Nicodem⁹ laudib; extollunt:
eo q̄ bñficiū sepulture exhibuerūt dño Jesu ch̄o. Sic igit̄ discurredo p̄ capū
scripturaz bñficiū sepulture q̄ plurimū cōmēdat ⁊ p̄ elyna acceptat. Hec igit̄
septē opa misericōdie corpalia: in hoc versu cōprehēdunt. Vilito: potō: cibo: redi
mo: tego: colligo: condo.

Septimū

De septē opib; miscōdie spiritalib;.

Uta officiū misericōdie nō solū p̄ opera corporalia impendit̄ p̄ximo: sed eti
am p̄ opera spiritalia: idcirco occurrit dubitatio. quēnā sunt opa mi
sericordie portio ⁊ meliora: an corporalia an spūalia. Et videt q̄ ele
mosyne corporales sint portiores spūalib; ⁊ arguit sic. Elemosyna ordinat̄ ad
subuendū indigentē: sed corpus cui subuenit̄ p̄ elemosynas corporales est
indigentioris nature q̄ spūs cui subuenit̄ p̄ elemosynas spūales: ergo elemosy
ne corpales sunt portiores spūalib;. Pro responsione nota q̄ septē opa misericōdie
spūalia q̄ etiā elemosyne spūales dicunt̄: sic enumerant̄. **Prima** elemosyna
spūalis est docere ignorantē. Heu quot̄ ignorantēs egent doctrīna salutis qui
nesciūt se ipsos in vitre signo crucis: q̄ ignorant articulos fidei: p̄cepta diuine le
gis: orōnē dñicam: ⁊ alia necessaria ad salutē. Debem⁹ ergo p̄ximis nr̄is (teste
Augu.) bona docere: ⁊ mala dedocere atq; ignorantib; quid agere debeāt: int̄
mare. **Secūda** elemosyna est cōsulere errāt̄ ac dubitāt̄. Sed in dandis cō
silijs plurimū valet vite pbitas. Virtutū progatiua: beniuolentie vsus: facili
tatis grā. Unde Ambrosius ait. An eū idoneū putabo qui mihi det illū qd
nō dedit sibi: ⁊ mihi eū vacare credā qui sibi nō vacat. ideo Tobie ij. ca. Cō
siliū semp a sapiēte inquire. **Tertia** elemosyna spiritalis est p̄solari tristes
p̄tra passiōē appetitiue part̄ int̄ q̄s maxia est tristitia. Hinc Paulus hortat̄
desolatos ⁊ mestos ne tristitent̄. ad Tessalo. ij. ca. dicens. Nō cōtristemini s̄
cui ⁊ ceteri qui spem nō habent. ⁊ subdit. Ita qz p̄solamini inuicē in verbis s̄
Et itez in. y. ca. Rogam⁹ aut̄ vos fratres corripite in q̄eros: cōsolamini pusill

Septem
elyne spi
rituales.

Prima

Secūda

Tertia